

Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonė dėl pasiūlymo dėl Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos dėl teisės turėti advokatą vykstant baudžiamajam procesui ir teisės susisiekti po sulaikymo

(COM(2011) 326 galutinis – 2011/0154 (COD))

(2012/C 43/11)

Vienintelis pranešėjas **Edouard DE LAMAZE**

Taryba, vadovaudamasi Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 304 straipsniu, 2011 m. rugsėjo 1 d. nusprendė pasikonsultuoti su Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetu dėl

Pasiūlymo dėl Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos dėl teisės turėti advokatą vykstant baudžiamajam procesui ir teisės susisiekti po sulaikymo

COM(2011) 326 galutinis – 2011/0154 (COD).

Užimtumo, socialinių reikalų ir pilietybės skyrius, kuris buvo atsakingas už Komiteto parengiamąjį darbą šiuo klausimu, 2011 m. lapkričio 8 d. priėmė savo nuomonę.

476-ojoje plenarinėje sesijoje, įvykusioje 2011 m. gruodžio 7–8 d. (2011 m. gruodžio 7 d. posėdis), Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas priėmė šią nuomonę 181 nariui balsavus už, 3 – prieš ir 10 susilaikius.

1. Išvados ir rekomendacijos

1.1 EESRK labai palankiai vertina tokios direktyvos idėją. Teisės akto, kuris apjungtų patį naujausią Europos Žmogaus Teisių Teismo (EŽTT) *acquis*, susijusį su teise į gynybą, priėmimas taptų neginčijamu žingsniu į priekį ir teisinio tikrumo reikalavimo, ir šių teisių užtikrinimo įvairiose valstybėse narėse požiūriu.

1.2 Aktyvi vos prasidėjus baudžiamajam procesui laisvai pasirinkto advokato pagalba garantuoja teisingą bylos nagrinėjimą. EESRK pritaria Komisijos siekiui užtikrinti šios teisės veiksmingumą.

1.3 Dėl šios priežasties ir todėl, kad pasiūlyme dėl direktyvos nustatyti plataus užmojo principai, EESRK nerimauja dėl jų įgyvendinimo sunkumų.

1.4 EESRK labai apgailestauja, kad atidėta teisinės pagalbos priemonė, kuri Tarybos gairėse buvo susieta su teise turėti advokatą, kadangi dėl to gali nukentėti nustatomų teisių veiksmingumas.

1.5 Pasiūlymo dėl direktyvos platų užmojų visų pirma parodo tai, kad teisę turėti advokatą numatoma suteikti ir įtariamiesiems.

1.5.1 Jei nuspręsta laikytis principo, kad teisės yra susietos su laisvės apribojimu, EESRK pripažįsta, kad vadovaujantis sąžiningumo principu, kuriuo grindžiamos tiesos paieškos, kiekvienas apklausiamas asmuo turi teisę, kad dalyvautų advokatas, jei jo atžvilgiu pradedami baudžiamieji persekiojimo veiksmai.

1.5.2 Taigi, atrodytų savaime aišku, kad vadovaujantis teise neliudyti prieš save patį, asmenims, kurių atžvilgiu pradedami persekiojimo veiksmai, reikia suteikti teisę turėti advokatą, o pastarajam nedalyvaujant vienų kaltinamųjų duotų parodymų negalima naudoti nuosprendžiui pagrįsti.

1.5.3 Šiuo atveju EESRK pritartų tam, kad būtų pakeisti terminai ir vietoj „įtariamojo“ būtų naudojamas „asmuo, kurio atžvilgiu pradedami persekiojimo veiksmai“, kadangi tokia formuluoatė leidžia sumažinti netikrumą ir subjektyvumą.

1.6 Pasiūlymo dėl direktyvos užmojų taip pat parodo tai, kad juo išplečiama teisė turėti advokatą, kadangi pastarasis atliks aktyvų vaidmenį ginamojo atžvilgiu, ypač apklausų metu.

1.7 EESRK mano, kad pasiūlyme dėl direktyvos numatyta teisė turėti advokatą yra suderinama su tyrimo reikalavimais ir, kadangi padeda užtikrinti surinktų įrodymų priimtinumą, gali netgi sudaryti sąlygas sklandžiai baudžiamajam proceso eigai, jei bus laikomasi tam tikrų sąlygų.

1.7.1 T.y., jei, viena vertus, direktyvoje:

— bus numatyta teisė advokatui dalyvauti atliekant bet kokius tyrimo arba įrodymų rinkimo veiksmus, kuriuose privalo dalyvauti atitinkamas asmuo, tik tuo atveju, jei tai būtina teisių į gynybą užtikrinimo požiūriu;

— bus numatytas tinkamas terminas, kuriam pasibaigus tyrimo tarnybos gali imtis veiksmų nedalyvaujant advokatui, jei yra įrodymų, kad jam buvo deramai pranešta;

- bus numatyta, kad kiekviena valstybė narė nustato tinkamą advokato susitikimų su ginamuoju trukmę ir dažnumą, bet ne rečiau kaip prieš kiekvieną posėdį;
- bus numatyta, kad kiekviena valstybė narė gali taikyti nuo tam tikrų nustatytų principų nukrypstančias procedūras tiek tyrimo, tiek teismo proceso metu, ypač tais atvejais, kai nesunkūs nusikaltimai, priklausantys plačiai paplitusioms nusikalstamumo rūšims, nėra ginčijami ir negali būti ginčijami.
- bus priminta, kad advokatai privalo laikytis tyrimo slaptumo reikalavimų;
- bus numatyta „teisė pranešti“ tretiesiems asmenims arba savo konsulatui, o ne teisė susisiekti su jais.

1.7.1.1 Tyrimo tarnybos privalo ir toliau valdyti tyrimo trukmę ir eigą.

1.7.1.2 Bet kuriuo atveju EESRK mano, kad būtina numatyti leidžiančią nukrypti nuostatą, kuri būtų taikoma, jei iškiltų grėsmė sklandžiai tyrimo eigai.

1.7.2 Ir jei, antra vertus, valstybės numatys sukurti skubios pagalbos struktūras, suteikiančias galimybę nedelsiant gauti advokatą tuo atveju, jei laisvai pasirinktas advokatas yra tuo metu užsiėmęs.

1.8 Galiausiai, kad būtų užtikrinta pusiausvyra, EESRK ragina Tarybą nustatyti gaires, kurios padėtų pagerinti nukentėjusiųjų teisių apsaugą po to, kai gynybai bus suteikta naujų teisių. Nukentėjusieji turėtų turėti teisę naudotis advokato pagalba, kai juos apklausia tyrimo tarnybos, ir ypač tuo atveju, jei vyksta jų akistata su kaltinamaisiais, turinčiais tokią teisę.

2. Pasiūlymo dėl direktyvos aplinkybės ir turinys

2.1 Taryba pripažino, kad Europos lygmeniu iki šiol nebuvo dėta pakankamai pastangų pagrindinėms asmens teisėms baudžiamajame procese užtikrinti. 2009 m. lapkričio 30 d. Teisingumo taryba priėmė rezoliuciją dėl veiksmų plano, skirto šioms teisėms sustiprinti. Šiame prie Stokholmo programos pridėtame veiksmų plane Komisija buvo raginama pateikti pasiūlymų dėl šių priemonių:

- A) teisės į vertimą raštu ir žodžiu,
- B) teisės į informaciją apie teises ir apie kaltinimus,
- C) teisės turėti advokatą ir gauti teisinę pagalbą,
- D) susisiekimo su giminėmis, darbdaviu ir konsulinėmis įstaigomis,

E) specialios pažeidžiamų įtariamųjų ar kaltinamųjų apsaugos.

2.2 Pirmajame etape buvo priimta Direktyva 2010/64/ES dėl teisės į vertimą žodžiu ir raštu (A priemonė).

2.3 Antrajame etape bus priimta direktyva, dėl kurios šiuo metu vyksta diskusijos, t.y. direktyva dėl teisės į informaciją⁽¹⁾, kuria bus nustatytos minimalios taisyklės, taikomos teisei gauti informaciją apie savo teises ir pateiktus kaltinimus ir teisei susipažinti su bylos medžiaga (B priemonė).

2.4 Nagrinėjamas pasiūlymas dėl direktyvos įkūnija trečiąją minėto teisės aktų rinkinio priemonę. Šiuo atveju Komisija nusprendė kartu spręsti teisės turėti advokatą ir teisės susisiekti (D) klausimus. Tuo tarpu teisinės pagalbos, kuri Tarybos gairėse buvo susieta su teise turėti advokatą, klausimo sprendimas atidėtas vėlesniam laikui (2013 m.). Kaip ir ankstesnių priemonių atveju, Komisija nusprendė atitinkamas teises suteikti pagal EAO sulaikytiems asmenims.

2.5 Šiuo pasiūlymu dėl direktyvos siekiama užtikrinti ES Pagrindinių teisių chartijos, ypač jos 4, 6, 7 ir 47 straipsnių taikymą, remiantis Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos 3 ir 6 straipsniais dėl draudimo netinkamai elgtis su asmenimis ir teisės turėti advokatą, kaip juos išaiškino EŽTT.

2.6 Pasiūlyme numatyta, kad kiekvienam įtariamajam ir kaltinamajam turi būti kuo greičiau suteikiama teisė turėti advokatą. Neatsižvelgiant į tai, ar laisvė apribota ar ne, teisė turėti advokatą turi būti suteikta jau apklausos metu (3 straipsnis).

2.6.1 Pastarasis aktyviai (klausimai, pareiškimai) dalyvauja apklausose ir posėdžiuose ir turi teisę dalyvauti atliekant bet kokius tyrimo arba įrodymų rinkimo veiksmus, kuriuose privalo arba turi teisę dalyvauti įtariamasis arba kaltinamasis, išskyrus atvejus, kai esama pavojaus, jog rinktini įrodymai gali būti pakeisti, pašalinti arba sunaikinti iki jam atvykstant. Jis gali patekti į vietą, kurioje laikomas suimtas asmuo, kad patikrintų laisvės atėmimo sąlygas (4 straipsnis).

2.7 Pasiūlyme taip pat numatyta teisė po sulaikymo susisiekti su trečiaisiais asmenimis arba savo konsulatu (5 ir 6 straipsniai) ir jiems pranešti apie savo sulaikymą.

⁽¹⁾ OL C 54, 2011 2 19, p. 48–50.

2.8 Tik išimtiniais atvejais pasiūlyme dėl direktyvos išdėstytų teisių atžvilgiu galima taikyti leidžiančias nukrypti nuostatas (8 straipsnis). Sprendimą kiekvienu konkrečiu atveju privalo priimti teisminė institucija ir jis negali būti grindžiamas vien nusikalstamos veikos sunkumo kriterijumi.

3. Bendrosios pastabos

3.1 EESRK palankiai vertina tai, kad 2009 m. lapkričio 30 d. Tarybos priimtomis gairėmis dėl pagrindinių asmens teisių baudžiamajame procese geresnio užtikrinimo pakeičiama iki šiol vykdyta politika.

3.2 Šis pasiūlymu užtikrinamas tęstinumas su EŽTT teismo praktika, nors nustatant minimalias (valstybėms narėms paliekama teisė siekti daugiau) taisykles iš tiesų norima „iš viršaus“ suderinti nacionalinius baudžiamuosius procesus.

3.3 Nacionaliniais teisės aktais užtikrinamos dar labai nevienodos teisės į gynybą. Norint sukurti bendrą teisių erdvę ir sustiprinti nacionalinių teisminių institucijų tarpusavio pasitikėjimą, būtina apibrėžti visoje Sąjungoje taikytinus bendrus standartus. EESRK mano, kad ypač svarbu įgyvendinti šiuos tikslus, kurie yra ne tik būtina asmenų laisvo judėjimo sąlyga, bet ir jo pasekmė.

3.4 EESRK taip pat pabrėžia, kad reikia skubiai mažinti EŽTT slegiančių teisminių ginčų, dėl kurių valstybėms taikomos finansinės sankcijos, skaičių.

3.5 Vis tik EESRK norėtų priminti, kad tokios taisyklės galės būti taikomos ir tinkamai įgyvendinamos tik tuo atveju, jei jose bus atsižvelgta į skirtingas valstybių narių teises tradicijas ir sistemas (kaltinimu paremtas teismo procesas ir tyrimu paremtas teismo procesas) vadovaujantis Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 82 straipsnio 2 dalimi. EESRK manymu, šiam aspektui reikia skirti daugiau dėmesio.

3.6 Dėl metodo ir teisėkūros grafiko

3.6.1 EESRK abejoja, ar teisės turėti advokatą susiejimas su teise susisiekti su trečiuoju asmeniu turi pridėtinės vertės. Be to, reikėtų patikslinti, kad pastarasis nedalyvauja užtikrinant teises į gynybą.

3.6.2 Priešingai, EESRK apgailestauja, kad teisė turėti advokatą:

- nebuvo susieta su teise gauti informaciją vykstant baudžiamajam procesui (B),
- nustatoma atskirai nuo teisinės pagalbos, su kuria ji susieta Tarybos gairėse.

3.6.3 EESRK supranta teisinės pagalbos atidėjimo priežastis, bet abejoja Komisijos sprendimu nustatyti principus nenumačius jiems taikyti būtinų finansinių išteklių. Nors finansinis poveikis pats savaime negali pateisinti to, kad nesilaikoma Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos (EŽTK) 6 straipsnio, kaip jį išaiškino EŽTT, dėl šio poveikio vis dėlto gali nukentėti konvencija įtvirtintų teisių veiksmingumas.

3.6.4 EESRK dar labiau nerimauja dėl to, kad prie pasiūlymo dėl direktyvos pridedamame poveikio tyrime, atrodo, nepakankamai įvertinamos tokios direktyvos taikymo sąnaudos.

3.6.5 EESRK ypač abejoja dėl finansinių išteklių, kurių prireiks užtikrinti teisei turėti du advokatus (vieną išduodančioje valstybėje narėje, o kita – vykdančioje valstybėje narėje), kai vykdomas Europos arešto orderis, tačiau neginčija šios teisės pagrįstumo.

3.7 Dėl esmės

3.7.1 Dėl teisės turėti advokatą suteikimo ir įtariamiesiems (2 ir 3 straipsniai)

3.7.1.1 Pagrindinis pasiūlymo dėl direktyvos indėlis yra tai, kad teisė turėti advokatą suteikiama ir įtariamiesiems.

3.7.1.2 Šiuo metu kartais prieštaringai interpretuojamos pastarojo meto EŽTT teismo praktikos tendencijos; EESRK mano, kad teisė turėti advokatą turi būti suteikiama nuo to momento, kai apribojama asmens laisvė.

3.7.1.3 Išimtis gali būti taikoma tik tuo atveju, jei apklausiamo asmens atžvilgiu yra pradėti persekiojimo veiksmai, ir todėl jis, vadovaujantis sąžiningumo principu ieškant tiesos, negali būti apklausiamas kaip paprastas liudininkas ir turi teisę turėti advokatą.

3.7.1.4 Šis požiūris, atrodytų, atitinka pastarąsias teismo praktikos tendencijas.

3.7.2 Teisės turėti advokatą turinys (4 straipsnis)

3.7.2.1 Aktyvus advokato dalyvavimas apklausose (2 dalis)

3.7.2.1.1 EESRK atkreipė dėmesį į tai, kad pasiūlyme dėl direktyvos pabrėžiamas advokato, kuris apklausų ir posėdžių metu galės užduoti klausimus, prašyti paaiškinimų ir daryti pareiškimus, pagalbos veiksmingumas. Turint omenyje skirtingų teisminių sistemų ypatumus, EESRK mano, kad šių teisių užtikrinimo nuostatas galėtų nustatyti pačios valstybės narės.

3.7.2.1.2 Vis dėlto Komitetas laikosi nuomonės, kad būtų naudinga advokatui numatyti galimybę paprašyti, kad jo pastabos būtų pridėtos prie apklausos protokolo ir taip būtų išvengta bet kokių problemų su tyrimą vykdančiomis tarnybomis.

3.7.2.1.3 Vis dėlto EESRK pabrėžia, kad įtariamiesiems – jei ir toliau bus vartojamas terminas „įtariamieji“ – iškilis praktinių sunkumų advokato pagalbai užtikrinti, visų pirma bus sudėtinga perduoti bylą realiuoju laiku⁽²⁾. Iš tiesų, daugumos masinio pobūdžio nusižengimų atveju tyrimą vykdančios tarnybos prieš sulaikydamos įtariamąjį neturi užvestos bylos.

3.7.2.2 Advokato teisė dalyvauti atliekant bet kokius tyrimo arba įrodymų rinkimo veiksmus, kuriuose dalyvauja jo ginamas asmuo (3 dalis)

3.7.2.2.1 Nors ši teisė patvirtina neginčijamą pažangą teisės į gynybą užtikrinimo požiūriu, bet, EESRK nuomone, vis tik reikėtų skirti įvairias veiksmų rūšis. Pavyzdžiui, atliekant kratą įtariamajam ar kaltinamajam turi būti suteikta advokato pagalba.

3.7.2.2.2 Tuo tarpu imantis techninių ir mokslinių veiksmų (pirštų antspaudai, kūno mėginių ėmimas ir pan.), kurių klausimu advokatas nėra kompetentingas, EESRK nuomone, tokia teisė neturėtų jokios pridėtinės vertės. Pakaktų asmeniui pateikti pasirašyti apie atsisakymo pasekmes informuojančią formą.

3.7.2.2.3 EESRK supranta, kaip tokia teisė gali apsunkinti tyrimo eigą. Komitetas mano, kad labai svarbu nepakenkti sklandžiai tyrimo eigai. Turi būti sudarytos sąlygos įrodymus surinkti per kuo trumpesnę laiką ir tai atitinka paties įtariamojo interesus. EESRK siūlo direktyvoje numatyti terminą, kuriam pasibaigus tyrimą vykdančios tarnybos gali imtis veiksmų nedalyvaujant advokatui, jei yra įrodymų, kad jam buvo deramai pranešta.

3.7.2.2.4 Tik tam tikrais atvejais, kai negali būti pakenkta proceso objektyvumui, EESRK manymu, nacionaliniams teismams gali būti patikėta priimti sprendimą dėl nedalyvaujant advokatui surinktų įrodymų galimo leistinum.

3.7.2.3 Advokato susitikimai su savo klientu (5 dalis)

3.7.2.3.1 Norint užtikrinti tinkamą susitikimų su advokatu trukmę ir dažnumą, nepakanka vien tokio neaiškiai apibrėžto

ir subjektyvaus apribojimo kaip „ginančiosios pusės teisių suvaržymas“, kuris, EESRK manymu, išprovokuos advokatų ir policijos tarnybų teisinius ginčus.

3.7.2.3.2 EESRK abejonių kelia šių teisių (advokato nuomonė, realus dalyvavimas, susipažinimas su byla, pokalbis su klientu, pagalba apklausų ir kai kurių tyrimų metu ir pan.) užtikrinimui būtinos trukmės klausimas turint omenyje, kad tyrimo trukmė yra ribota ir nepakanka laiko jo veiksmingumui užtikrinti.

3.7.2.3.3 EESRK manymu, reikia numatyti, kad kiekviena valstybė narė nustatys tinkamą advokato susitikimų su ginamuoju trukmę ir dažnumą, kad nebūtų pakenkta sklandžiai tyrimo eigai ir būtų veiksmingai užtikrintos šios teisės. Komitetas laikosi nuomonės, kad tokie susitikimai turėtų vykti bent jau prieš kiekvieną naują apklausą.

3.7.2.4 Sąlygos, kuriomis laikomas suimtas asmuo (4 dalis)

3.7.2.4.1 Nekyla abejonių, kad sąlygos, kuriomis laikomas suimtas asmuo, turi jam poveikio. Dėl akivaizdžių asmens orumo apsaugos priežasčių EESRK pabrėžia, kad reikia skubiai skirti jų pagerinimui būtinas sumas. Komiteto manymu, „tikrinti“ sąlygas, kuriomis laikomas atitinkamas asmuo, nėra advokato užduotis, tačiau, kita vertus, būtų galima numatyti, kad advokatas jas „konstatuotų“⁽³⁾ ir galėtų paprašyti jo pastabas užfiksuoti raštu. EESRK siūlo patikslinti, kad jam turi būti suteikta galimybė kuo skubiau patekti į sulaikymo vietą.

3.7.2.5 Advokato laisvo pasirinkimo principas

3.7.2.5.1 Vadovaujantis Europos žmogaus teisių konvencijos 6 straipsnio 3 dalies c punktu, teisė turėti advokatą negali būti nustatoma neatsižvelgiant į su ja taip pat susijusį advokato laisvo pasirinkimo principą. Kadangi pasiūlyme dėl direktyvos apie tai neužsimenama, EESRK siūlo šį principą priminti. Būtų galima numatyti leidžiančią nukrypti nuostatą, kuri teisminės institucijos prašymu būtų taikoma terorizmo ir organizuoto nusikalstamumo srityje; tuo atveju advokatą galėtų paskirti advokatūra.

3.7.2.5.2 Kad būtų laikomasi advokato laisvo pasirinkimo principo, būsimoje teisinės pagalbos priemonėje reikėtų numatyti, kad už kiekvieno Europos advokato paslaugas gali būti apmokama kaip už teisinę pagalbą.

⁽²⁾ Pasiūlymo dėl direktyvos 7 straipsnyje dėl teisės į informaciją baudžiamajame procese nurodoma, kad kiekvienas įtariamasis ar kaltinamasis arba jo advokatas turi teisę susipažinti su bylos medžiaga.

⁽³⁾ Tinkamiausias anglų kalbos terminas „to check up vertimas“.

3.7.2.5.3 Siekiant užtikrinti direktyva nustatytų teisių veiksmingumą, EESRK siūlo valstybėms narėms rimtai apsvarstyti skubios pagalbos struktūrų, suteikiančių galimybę nedelsiant gauti advokatą tuo atveju, jei laisvai pasirinktas advokatas yra tuo metu užsiėmęs, sukūrimo klausimą.

3.7.2.6 Tyrimo slaptumas

3.7.2.6.1 EESRK nori priminti, kad advokatai privalo laikytis tyrimo slaptumo reikalavimų. EESRK manymu, ši prievolė padės užtikrinti, kad pasiūlyme dėl direktyvos išdėstytų teisių išplėtimas nepakenktų sklandžiai tyrimo eigai.

3.7.3 Teisė susisiekti su trečiosiomis šalimis (5 ir 6 straipsniai)

3.7.3.1 EESRK pripažįsta, kad svarbu sudaryti sąlygas informuoti trečiąją šalį, bet nori, kad būtų išvengta pavojaus, kurį tyrimui keltų teisė tiesiogiai susisiekti, todėl rekomenduoja tekstą suformuluoti taip: „teisė pranešti“ arba „įspėti“ trečiąją asmenį arba savo konsulatą.

3.7.4 Taikymo sritis (2 straipsnis) ir leidžiančios nukrypti nuostatos (8 straipsnis)

3.7.4.1 EESRK baiminasi, kad pernelyg didelis baudžiamojo proceso formalizmas gali pakenkti tyrimo veiksmingumui, todėl mano, kad kiekvienai valstybei narei reikia suteikti galimybę taikyti nuo tam tikrų nustatytų principų nukrypstančias procedūras tiek tyrimo, tiek teismo proceso metu, ypač tais atvejais, kai nesunkūs nusikaltimai, priklausantys plačiai paplitusioms nusikalstamumo rūšims, nėra ginčijami ir negali būti ginčijami.

3.7.4.2 EESRK mano, kad ypač svarbu nepakenkti sklandžiai tyrimo eigai, todėl siūlo bet kuriuo atveju numatyti leidžiančią nukrypti nuostatą, kuri būtų taikoma iškilus tokiam pavojui. Komitetas siūlo atitinkamai pakeisti 8 straipsnį (žr. konkrečias pastabas).

4. Konkrečios pastabos

4.1 Visame pasiūlymo tekste vietoj „įtariamojo arba kaltinamojo“ naudoti „asmenį, kurio atžvilgiu pradėti persekiojimo veiksmai“.

4.2 3 straipsnio 1 dalies a punktas: po „apklausą“ įterpti „arba posėdį“.

4.3 4 straipsnio 1 dalis: „atstovaujančiu“ pakeisti į „pagalbą teikiančiu“.

4.4 4 straipsnio 2 dalį patikslinti taip: „visose asmens, kurio atžvilgiu pradedami persekiojimo veiksmai, apklausose ar posėdžiuose“ ir įterpti „ir paprašyti jo pastabas pridėti prie protokolo“.

4.5 4 straipsnio 4 dalis: „tikrinti“ pakeisti į „konstatuoti“ ir po „todėl gali“ įterpti „kuo greičiau“ ir „ir paprašyti jo pastabas fiksuoti raštu“.

4.6 5 straipsnio pavadinimas ir 1 dalis: „susisiekti“ pakeisti į „pranešti“.

4.7 5 straipsnio 2 dalis: „vaikas“ pakeisti į „nepilnametis“.

4.8 6 straipsnis: „susisiekti“ pakeisti į „pranešti“.

4.9 8 straipsnio a punktas: įterpti pabaigoje „ir nepakenkti sklandžiai tyrimo eigai“.

4.10 8 straipsnio antra pastraipa: „teisminės institucijos“ pakeisti į „kompetentingos institucijos“.

4.11 11 straipsnio 2 dalies 3 įtrauka: įterpti „ir paprašyti jo pastabas pridėti prie protokolo“.

2011 m. gruodžio 7 d., Briuselis

Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto
pirmininkas
Staffan NILSSON